

M&K met

Dat was Pim Gras. Nu: ^{De} geschiedenis van de jazz, deel 2.

aat 1

Johnny Lee Moore & Group: Eighteen hammers (J.L. Moore) London LTZ-K
B/3 - na 0:30 onder houden 15211

Naast de spirituals ^{het} religieuze lied ~~was~~ ^{was} de worksong ^{het}, ~~de~~ arbeidslied ~~ook~~ ^{dat} ook in de vorige eeuw ontstaan, de ~~meest~~ bekendste ~~zwarte~~ zwarte muziek in Noord-Amerika. Maar die spirituals werden al in de tweede helft van de 19e eeuw opgetekend, terwijl de worksongs pas in de dertiger jaren van deze eeuw opgenomen werden en bestudeerd. "Eighteen hammers", 1959 vastgelegd in de Mississippi Penitentiary, is ritmisch en melodisch minder complex dan wat er twintig, vijf-en-twintig jaar daarvoor gezongen werd. Een frappant verschil in de ritmiek tussen spiritual en worksong is het accentuëren van de even tellen in de maat bij de eerste, en de on-even in de tweede. De accenten op de 2e en 4e tel in de spirituals geven net als in de jazz van na 1945 een 'lift', het gevoel van ~~een~~ opwaartse beweging, het accentuëren van de 1e en eventueel 3e tel in de worksong een neerwaartse beweging. De spirituals waren religieuze liederen, maar er werden ook andere boodschappen in verkondigd. Mededelingen over ontvluchte slaven bijvoorbeeld, die via de z.g. Underground Railroad, de ondergrondse spoorweg, naar de Noordelijke staten ontkomen waren. Of een bericht over een op handen zijnde vlucht; een tekst als "De hemelse bel luidt, ik ken de weg, Jesus zit aan de waterkant, kom mee" heeft duidelijk een dubbele betekenis. (Jesus on the waterside, Slave songs of the USA, no. 38). Ook in sommige worksongs kom je deze berichten tegen. "Long John, he's long gone, like a turkey through the corn" - "Lange Jan is er vandoor, als een kalkoen door het koren".*
De Darrington State Farm, Texas, 1934.

and
e stuk

"Lightning" & Group: Long John (PD) Library of Congress AAFS 13 B
2:33

"Long John", worksong met een bericht, Texas 1934, opgenomen voor de Library of Congress. Spirituals en Worksongs, voor de volledigheid ~~er van horen bij de geschiedenis van de zwarte muziek in de States~~, het ik daar aandacht aan besteedt. Maar voor de ~~historie~~ geschiedenis van de jazz was er nog wel andere muziek in die 19e eeuw die direct met ons onderwerp te maken heeft. Engelse volksmuziek, en vooral Ierse jigs en reels, hebben een grote rol gespeeld bij de ontwikkeling van de zwarte volksmuziek. Zwarte slaven en blanke meesters leefden echt niet zo volledig gescheiden als wel gedacht wordt. Alleen al het feit dat nu geen enkele Amerikaanse Neger niet ergens in het verleden een blanke voorouder ~~had~~ heeft gehad, spreekt boekdelen. Na 1840 ontstonden groepen z.g. Minstrels: blanke musici die zich met gebrande kurk zwart maakten en hun versie ~~of~~ of persiflage op

* e.j. 1850 m.v.s.

zwarte volksmuziek gaven. Het schijnt dat ^(Dan Rice in Cincinnati, 1830) ~~xxxxxxxRice~~ een ^{jongen} ~~nieuwe~~ zwarte ^{waarna} die een liedje met een dans deed die hij "Jump Jim Crow" noemde, wat Rice overnam. "Jim Crow" kernen we nu nog als term voor discriminatie van zwart Amerika. In Minstrel shows werden door de orkestjes violen, banjos en contrabas ~~gebruikt~~ ~~gebruikt~~ gebruikt, er werd bij gezongen en gedanst. Na de ~~af-~~ ^{af-} ~~sluiting~~ ^{sluiting} ~~van~~ ^{van} ~~1863~~ ¹⁸⁶³, vormden ook Negers Minstrel shows, zodat een zwarte versie ontstond van witte muziek die gebaseerd was op zwarte. Centraal in al die muziek stond de banjo.

laat 2 Hobart Smith: The Arkansas Traveler (PD) London LTZ-K 15213
B/9 - 1:55

De banjo, het instrument in de Minstrel shows de vorige eeuw, het instrument in de zwarte volksmuziek ook. New Orleans, de havenstad aan de monding van de Mississippi, was en is anders dan andere Amerikaanse steden. Gesticht door de Fransen in 1618, Spaans sinds 1766, formeel in 1803 nog even Frans, maar in datzelfde jaar Amerikaans, want Napoleon wilde van de koloniën af, en verkocht de staat Louisiana met New Orleans voor 15 miljoen Dollar. In deze kwa bevolking zeer gemengde stad werd in 1829 uit een Engelse vader en een in Louisiana geboren Francaise, Louis Moreau Gottschalk geboren. Hij kreeg pianoles en was op zijn 13e al zo'n wonderkind dat hij in Parijs verder mocht studeren. Het aardige van de jonge Gottschalk was dat hij volksmuziek belangrijk vond, ook zwarte. Terug in New Orleans toen hij 16 was, ^{*} in 1845, verwerkte hij banjo-muziek die hij op straat gehoord had, in een pianostukje, de bananenboom: "Le bananier".

laat 3 Frank Glazer: Le Bananier (L. Moreau Gottschalk) Concert Disc M-1217
A/3 - 2:45

"Le bananier", Chanson Nègre opus 5 van Louis Moreau Gottschalk uit 1845, door de pianist Frank Glazer gespeeld in 1960. Gottschalk, de eerste echt Amerikaanse componist, overleed in 1869, een jaar na de geboorte van Scott Joplin, de eerste zwarte Amerikaanse componist. Hij kwam uit Texas, maar ontwikkelde zich als pianist/componist in Sedalia, ~~MM~~ ~~Missouri~~ ^{Missouri}. ~~In~~ In 1886 schreef George W. Cable in een krant in New Orleans dat de ritmiek van een zwarte dans, "La Bamboula", r a g g e d was. Gottschalk heeft daar ~~trouwde~~ ook een compositie met die naam van gemaakt, maar dat 'rag' ging over op de pianomuziek die aan het eind van de 19e eeuw ontwikkeld werd. Vooral in Sedalia door Scott Joplin. Zijn eerst gepubliceerde werk, de beschrijving van een trein-ongeluk*, dateert van 1896.

laat 4 Ann Charters: Great Crush Collision (Scott Joplin) Sonet SMP 661
A/laatste - 3:30

"Great Crush Collision" van Scott Joplin uit 1896, in 1973 gespeeld door Ann Charters.

* show, Jan Janszard door W.G. Crush, Sept 15 '96 between Waco and Hillsboro, Texas.

Frederick A. Mills, ^(de titel van) beter bekend als 'Kerry' Mills, ^{uit} een blanke componist, pakte de syncopering van ragtime als een van de eersten op. Dat die muziek alles te maken heeft met de vermenging van geestelijke en wereldlijke witte en zwarte muziek, komt aardig tot uitdrukking in zijn compositie ~~van~~ 1897: "At a Georgia camp meeting". Nog datzelfde jaar nam de firma van grammofoonplaatuitvinder Thomas A&va Edison het op in de uitvoering door een harmonie-orkest. ^{dat moet er uit!}

laaat 5 Edison Grand Concert Band: At a Georgia Camp Meeting (Kerry Mills)
A/4 - 2:08 - Saydisc SDL-112

"At a Georgia Camp Meeting", geschreven en opgenomen in 1897, zo ongeveer de eerste opgenomen gesyncopeerde Amerikaanse muziek, afkomstig van een Edison wasrol. Zwarte gesyncopeerde pianomuziek, ragtime, werd in Sedalia ontwikkeld door Scott Joplin. "Original rags" was de eerste, maar de tweede, van 1899, werd wereldberoemd. De "Maple leaf Rag".

laaat 6 Joshua Rifkin: Maple leaf rag (Scott Joplin) Elektra ELK 22 006 F
A/1 - 3:13

"Maple leaf rag" van Scott Joplin uit 1899, gespeeld in 1974 door Joshua Rifkin, die strikt de aanwijzingen -vooral ook kwa tempo- van Joplin opvolgde. In 1903 werd in St.Louis een soort wereldtentoonstelling gehouden, de St.Louis Fair. Scott Joplin was daar toen, en het zeer fraaie waterwerk werd door hem omgezet in "The Cascades", 1904. Deze uitvoering komt via een ^{CG}piandrol uit de toen populaire mechanische piano. Zo'n rol lijkt op onze draai-orgelboeken: gaatjes en sleuven in papier, waardoor in elk geval plaats en tijdsduur van een noot exact kan worden vastgelegd. De nuancering en het tempo worden bepaald door degene die de piano bedient bij de weergave. Waarschijnlijk heeft Joplin zelf deze rol gemaakt.

laaat 7 Scott Joplin: The cascades (Scott Joplin) Musidisc 30 JA 5134
A/5 - 2:54

Scott Joplin: "The Cascades", ~~van~~ 1904, ^(van stn) pianola-rol, waarschijnlijk door hemzelf gespeeld. Vanuit Sedalia waar Joplin werkte, verspreidde zich zijn muziek. Ragtime voor piano solo werd in korte tijd populair in de gehele Verenigde Staten. En overal ontsonden eigen stijlen. Als afsluiting nu die uit St.Louis van de plaatselijke ragtimekoning, Tom Turpin. Zijn "St.Louis Rag" van 1903 - vanwege diezelfde St.Louis Fair, en misschien ook door hemzelf op de pianola-rol gezet.

Dit was deel 2 van de Geschiedenis van de Jazz - MdR.

laaat 8 Tom Turpin: St.Louis Rag (Tom Turpin) London AL 3515
A/3 - 2:47